

Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2025/2026

Program realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które w ustawie Prawo oświatowe wskazano jako jedną z form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły (art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo oświatowe) opracowano z uwzględnieniem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, który obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru szkoły, zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

Dodatkowo wzmocnione zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego określone w ramowych planach nauczania dla szkół publicznych powinno zagwarantować uczniom i ich rodzicom wszechstronne wsparcie w procesie decyzyjnym wyboru szkoły i kierunku kształcenia, jakie otrzymają w formie różnorodnych przedsięwzięć organizowanych w szkole na rzecz rozwoju zawodowego przez całą kadrę pedagogiczną, w tym doradców zawodowych oraz udział uczniów w grupowych zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego zorganizowanych w formie obowiązkowych zajęć lekcyjnych. Dzięki takim rozwiązaniom uczniowie i ich rodzice będą mogli liczyć na pełne wsparcie ze strony nauczycieli, wychowawców i szkolnych doradców zawodowych w procesie planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej uczniów.

WSTĘP

Z chwilą ukończenia szkoły podstawowej uczniowie muszą dokonać bardzo ważnego wyboru życiowego - wybrać odpowiednią dla siebie szkołę ponadpodstawową. Przed nimi staje konieczność wyboru dalszej drogi kształcenia. Podjęcie przez ucznia mądrej i trafnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu nie jest zadaniem łatwym. Do decyzji tej należy ucznia przygotować.

Celem oddziaływań edukacyjnych nie może być udzielanie uczniowi jednoznacznej, jednorazowej porady, lecz przygotowanie go do samodzielnego podejmowania kolejnych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Podczas zajęć z preorientacji zawodowej, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego uczeń powinien uzyskać wiedzę o poszczególnych zawodach, o możliwych kierunkach dalszego kształcenia, o swoich możliwościach psychofizycznych, zainteresowaniach i predyspozycjach. Zwiększy to szansę na podejmowanie trafnych, świadomych decyzji edukacyjnych. Istotną sprawą jest też uświadomienie uczniom, że zawód nie musi być wyborem na całe życie. Zmieniający się rynek pracy coraz częściej wymusza konieczność zmiany kwalifikacji.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program został opracowany jako potrzeba pomocy, usytuowana blisko ucznia, zwiększającej trafność podejmowanych decyzji edukacyjnych i zawodowych, minimalizującej koszty psychiczne wynikające z niewłaściwych wyborów.

Program omawia zagadnienia związane z samopoznaniem (zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności, temperament, obraz własnej osoby), etapy podejmowania decyzji zawodowych i edukacyjnych, informacje dotyczące poznawania zawodów, wymogi współczesnego rynku pracy i charakterystykę systemu edukacji.

Oferowane zajęcia pomogą zwiększyć szanse zawodowe młodzieży oraz zmobilizować ją do odpowiedzialności za własną drogę zawodową.

Realizacja programu powinna przebiegać z wykorzystaniem metod i form pracy aktywizujących ucznia.

I. CELE GŁÓWNE

1. Uzmysłowanie młodzieży konieczności świadomego i rozważnego wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu.
2. Przygotowanie ucznia do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu.
3. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
4. Wskazanie źródeł informacji o doradztwie zawodowym.

II. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno - zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach ponadpodstawowych.
2. Wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania, odkrywanie zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania różnych zawodów.
3. Rozwijanie umiejętności samooceny.
4. Wskazanie na znaczenie stanu zdrowia i warunków psychofizycznych w związku z wymaganiami konkretnego zawodu.
5. Wyposażenie uczniów w wiedzę o interesujących ich zawodach, o czynnościach i warunkach pracy dla konkretnego zawodu.
6. Kształtowanie umiejętności określania swoich celów życiowych, mocnych i słabych stron, sprawnego komunikowania, autoprezentacji.
7. Wzmacnianie poczucia wartości przez wyłonienie pozytywnych stron osobowości.
8. Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej i pobudzenie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych.
9. Zapoznanie uczniów ze strukturą szkolnictwa, wskazanie dróg dalszego kształcenia, przedstawienie warunków przyjęć do konkretnej szkoły.

III. Formy realizacji działań związanych doradztwem zawodowym:

- Badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety).
- Zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych.
- Warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem.
- Udostępnianie informacji o zawodach, szkołach na stronie internetowej szkoły oraz na tablicy ściennej.
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów oraz wyjazdy do zakładów pracy.
- Udzielanie indywidualnych porad uczniom i rodzicom.
- Organizowanie spotkań z rodzicami.
- Organizowanie wycieczek.

IV. Metody realizacji działań związanych doradztwem zawodowym:

- Aktywizujące problemowe – burza mózgów, dyskusja.
- Metoda dramy – inscenizacje i odgrywanie ról.
- Metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy).
- Metody audiowizualne – filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne.
- Treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.

Doradztwo zawodowe realizowane na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizują doradcy zawodowi, pedagodzy, psychologodzy lub inni nauczyciele, prowadzący te zajęcia.

Przy realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym, w szczególności w opracowaniu i zgromadzeniu informacji oraz materiałów dla uczniów, rodziców i nauczycieli doradca zawodowy współpracuje m.in. z pracownikami:

- Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 1 w Krośnie,
- PUP w Krośnie,
- Szkołami ponadpodstawowymi Krosna, Gminy Jedlicze i powiatu krośnieńskiego

V. Obszary, odpowiedzialność i terminy realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Diagnoza zainteresowań i predyspozycji osobowościowych wśród uczniów klas VII.	Dokonanie diagnozy podczas zajęć z doradcą zawodowym i w ramach godzin z wychowawcą.	Doradca zawodowy, wychowawca	XI - XII
2.	Zebrań informacyjnych z rodzicami klas VII-VIII	Poinformowanie rodziców o Wewnątrzszkolnym Systemie Doradztwa Zawodowego.	Wychowawcy klas.	IX
Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Stworzenie folderu informacyjnego na szkolnej stronie internetowej dot. systemu edukacji szkolnej w Polsce i regionie, zawierające informacje dot. instytucji	Prowadzenie na stronie internetowej szkoły folderu: Doradztwo Zawodowe.	Doradca zawodowy, informatyk.	Aktualizacja: przynajmniej raz w semestrze w roku szkolnym

	rozwijających zdolności i talenty uczniów.			
2.	Opracowanie i zgromadzenie informacji oraz materiałów dla uczniów, rodziców i nauczycieli	Uaktualnienie danych o szkołach. Zgromadzenie informacji na temat zawodów. Udostępnienie materiałów diagnostycznych oraz scenariuszy zajęć. Prowadzenie punktu konsultacyjnego .	Doradca zawodowy Pracownicy: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1 w Krośnie, PUP w Krośnie, Szkoły ponadpodstawowe na terenie Gminy Jedlicze i powiatu krośnieńskiego	IX-VI

MODUŁ: Wiedza o zawodach i rynku pracy

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.	1. Ogłoszenie na zebraniach o prowadzonej w szkole akcji zapraszania rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów;	Wychowawcy klas	IX – VI
	2. Przeprowadzenie lekcji wychowawczej z udziałem gościa w każdej klasie VII i VIII.	Wychowawca klasy	IX-VI
Wprowadzenie pojęcia „praca”, „zawód”, „rynek pracy”. Informacje dot. podstawowych grup zawodowych	1. Podczas zajęć przedmiotowych, udostępnianie informacji o zawodach charakterystycznych dla danego przedmiotu.	Wychowawca klasy, nauczyciele przedmiotów.	XII – I
	2. Wycieczka do zakładu pracy/firmy.	Doradca zawodowy. Wychowawca klasy	X-VI
	3. Zajęcia warsztatowe w klasach VII i VIII prowadzone przez pracownika P P-P	Pracownik P P-P	X-VI

MODUŁ: PLANOWANIE PRZYSZŁOŚCI ZAWODOWEJ

Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Wprowadzenie pojęcia system edukacji i informacji dot. szkół ponadpodstawowych w regionie.	1.Konsultacje z rodzicami. 2.Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych: 3.Udostępnianie informatora.	Wychowawcy klas, doradca zawodowy, pracownicy szkół ponadpodstawowych	X-VI

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.

Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Konsultacje	Punkty konsultacyjne, grupy	Pedagog szkolny,	IX-VI

		wsparcia dla nauczycieli.	doradca zawodowy.	Wg potrzeb
--	--	---------------------------	-------------------	------------

VI. REŚCI KSZTAŁCENIA I OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

I Rozpoznawanie własnych możliwości zawodowych.

1. Określenie własnych zainteresowań (naukowych, artystycznych, technicznych, urzędniczych, społecznych).
2. Uświadomienie własnych uzdolnień.
3. Uznawane wartości a konkretne oczekiwania wobec zawodu.
4. Typy osobowości i zbieżne z nimi środowiska pracy.
5. Stan fizyczny i zdrowotny a wybór zawodu.
6. Aspiracje i ambicje zawodowe.

Uczeń:

- potrafi określić swoje zainteresowania
- potrafi rozwijać swoje zainteresowania
- potrafi uświadomić sobie własne uzdolnienia
- zna swój system wartości
- poznaje własną osobowość
- potrafi ocenić swój stan fizyczny i zdrowotny
- zna swoje upodobania, mocne i słabe strony oraz własne predyspozycje do wykonywania zawodów

II Świat zawodów

1. Podział zawodów ze względu na dominujące czynności; zawody związane z rzeczami, zawody związane z ludźmi, zawody związane z danymi.
2. Poznajemy zawody - opisy zawodów i ich wymagania.

Uczeń:

- zna podstawowe podziały zawodów
- zna warunki i środowisko pracy konkretnych zawodów
- zna wymagania psychofizyczne w konkretnych zawodach
- zna przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania konkretnego zawodu
- zna instytucje kształcące
- potrafi określić szanse zatrudnienia w konkretnym zawodzie

III Dalsze kształcenie i doskonalenie

1. Struktura kształcenia ponadpodstawowego.
2. Podnoszenie i uzupełnianie kwalifikacji w systemie szkolnym i pozaszkolnym.

Uczeń:

- zna rodzaje i typy szkół przygotowujące do wybranego zawodu
- kryteria przyjęć oraz warunki naboru i kształcenia
- przebieg kształcenia i czas trwania nauki
- możliwości zdobycia kwalifikacji zawodowych

- możliwości przekwalifikowania

IV Rynek pracy

1. Lokalny rynek pracy.
2. Prognozy dotyczące zatrudnienia w najbliższych latach - zawody z przyszłością.

Uczeń:

- posiada informacje o funkcjonowaniu rynku pracy
- zna trendy na rynku pracy
- dostrzega szanse zatrudnienia w danym zawodzie
- potrafi napisać życiorys i list motywacyjny

V Źródła informacji zawodowej

1. Rodzina.
2. Szkoła.
3. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.
4. Środki masowego przekazu.
5. Centra Informacji i Planowania Kariery.

Uczeń:

- wie, gdzie szukać pomocy w planowaniu własnej ścieżki kariery
- zna adresy lokalnych instytucji

VI Planowanie i podejmowanie decyzji

1. Jak planować, formułować cele i skutecznie dążyć do celu?
2. Jak pomóc podjąć trafną decyzję?

Uczeń:

- planuje i w efekcie określa kroki prowadzące do osiągnięcia zamierzonego celu
- zna swój cel i orientację życiową
- zna czynniki ułatwiające i utrudniające podjęcie trafnej decyzji zawodowej

BIBLIOGRAFIA:

Greiner I., Kania I., Kudanowska E., Paszkowska-Rogacz A., Tarkowska M.: Materiały metodyczno-dydaktyczne do planowania kariery zawodowej uczniów. Warszawa 2006, KOWEZiU

Poradnictwo zawodowe w gimnazjum i w szkole średniej: materiały metodyczno - ćwiczeniowe - Warszawa: Fundacja Rozwoju Polityki Społecznej, 2001

Lelińska K.: Orientacja i poradnictwo zawodowe w nowym systemie edukacji; Nowa Edukacja Zawodowa - 2000

Pielok C.: Poradnictwo zawodowe jako forma pomocy jednostce w planowaniu kariery zawodowej; Nowa Edukacja Zawodowa - 2001

Rachalska W.: Problemy orientacji zawodowej - Warszawa: Wydawnictwa Szkolne

i Pedagogiczne, 1987

Szymczak M.: Szkoła wobec zmian na rynku pracy; Edukacja i dialog